

GAZETA LWOWSKA

W Poniedziałek

N^{ro} 47.

24. Kwietnia

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — Jego C. K. Mość, raczył Stanisława Przybylskiego Kommissarza trzeciego Tarnopolskiego, ze względu na jego gorliwe zasługi drugim Kommissarzem tegoż Cyrkułu naytashawiey mianować.

Jego C. K. Mość postanowieniem swoim z d. 14. z. m. raczył naukę prawa handlowego i wexlowego Szkoły realney Lwowskiej, Janowi Maliszowi Doktorowi prawa poruczyć.

Z Wiednia dnia 12. Kwietnia. — Jego C. K. Mość, raczył Vice-Prezesa C. K. Naywyższej Izby sprawiedliwości Leopolda Plencicz zaszczycić naytashawiey krzyżem komandorskim Orderu S. Szczepana, a to w nagrodę jego 15 letnich wiernych i odznaczających się usług, tudzież uwolnić go od należącej się opłaty za udzielenie tey ozdoby.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki Północney

W Izbie Reprezentantów trwaią teraz rozprawy nad aktem żeglugi, tyjącym się ograńczenia handlu z osadami Angielskimi. Treść jest następująca: 1.) Od dnia 1. Sierpia b. r. zamknięte będą wszystkie miejsca dla okrętów w Zjednoczonych Stanach pod karą zagrabienia okrętu i ładunku, które całkiem lub w części są własnością Obywateli Ameryki północney a przybywać będą z osad Angielskich w Ameryce. 2.) Żaden okręt wychodzący z portów Ameryki północney nie ma przewozić płodów natury lub rękodzielnictwa Zjednoczonych Stanów do miejsc Angielskich i każdy okręt wychodzący, stawiać ma rękojmię podwoyney summy na wartość ładunku dla bezpieczeństwa, pod karą zagrabienia okrętu i ładunku.

Państwo Misoury przyjęte zostało do związku; niewola ma tamże jeszcze daley trwać; lankowe żądanie tego Państwa wznieśli sprzeciwić względem onegoż przyjęcia.

Hiszpania.

Wiadomości z Kadyxu datowane pod 15. Marca umieszczone w gazetach Paryzkich, zawierają o zaszktych zaburzeniach w tem mieście co następuje: „Już na d. 7. zgromadzili się byli Officerowie woyska morskiego i artyleryi załogi miasta; zebrania się tego były takie skutki, że znalazłszy wielu współniemyślnych wystali Deputacyię do Jenerała Villavencencio z prośbą przyjęcia Konstytucyi. Jenerał ten zwołał wielką Radę woïenną, która uchwaliła, ażeby żądania Officerów przedstawił Naczelnemu Jenerałowi. Freyre chciał uzyskać czasu; żądał dwa dni do namyslenia się; lecz odmówiono mu tego. Przybył więc na d. 9. o godzinie szóstey rano do Kadyxu. Po południu o godzinie 4 otoczony od Władz wojskowych i cywilnych oświadczył z ganku swojego mieszkania, woysku zgromadzonemu na placu S. Antoniego, iż d. następującego ogłoszona będzie Konstytucya. Oświadczenie to wzbudziło żywe oznaki przyswolenia żołnierzy i mieszkańców; dawano ognia zdział, domy wszystkie oświecono dobrowolnie. Już gazeta doniosła o uroczystości mającej bydź następującego dnia; Jenerał Freyre zaprosił obcych Konsulów i Pułkownika Quirogę na tę uroczystość (iednak ten oświadczył przez wyślanego Officera, iż dopóty nieprzybędzie, dopóki załoga nie opuści miasta Kadyxu i warownie Cortadury iakizamek Puntalski wydane mu nie zostaną). Podczas gdy nazajutrz umawiano się w tey mierze, daly się słyszeć wystrzały z broni. W koszarach zaszło było zaburzenie w części woyska; o godzinie 10 rano rozbiegli się z wściekłością żołnierze pułlicach; narzekali głośno na zdradę Jenerała Freyre, a przyodgłosie: „Niech żyje Król!“ strzelali do Ludu bez różnicy wieku i płci, i własnych Officierów, którzy ich wtrzymać chcieli pozabijali. Sceny te okropne ustały dopiero o godzinie 5 wieczór, gdy żołnierze zmęczeni i pitani powrócili do koszar; dnia następującego zaczęli ie znowu o godzinie 7 rano, straż-

niki cłowi w mieszałi się pomiędzy żołnierzy i popełniali największe bezprawia, miało zginąć do 1200 ludzi, podług Monitora zaś (iako to doniesliśmy w przeszłym Numerze gazety naszej) tylko 300 ludzi miało utracić życie. Niektórzy przypisują winę Jenerałowi Freyre, który cofnął się do Puerto Santa Marya w ten czas, kiedy załoga stała się mu nieposłuszną. Na d. 12, dopiero, udało się Jenerałowi Valdes za pomocą niektórych Oficerów przywrócić niejako spokójność: iednak żołnierze zostali pod bronią, a mieszkańcy w swoich domach, uzbroili się podług możności. W dniu nawet 14. Marca, gdy Jenerał Valdes hazard ogłosił rozkazem dziennym przyjętą przez Króla Konstytucyę, nie chcieli temu wierzyć żołnierze i zdzierali ogłoszenie to z murów iako fałszywe. Zatargi między mieszkańcami, których strone trzymali artylerzyści morscy a żołnierzami, trwały aż do 15. i obawiano się nowych wypadków. Tym czasem flotta zaprzysięgła konstytucyę a działa artylerji wojska, będącego na wyspie Leon iak i działa okrętów, głosiły swemi wystrzałami wzajemne pozdrowienia.“

Dziennik sporów z d. 1. b. m. zawiera z Hiszpanii list następujący:

„Wiadomości z Hiszpanii, wystawiają ciągle widowię zabarzeń, nieoddzielnych zawsze od rewolucyi, której tworcami są żołnierze.“

„Gallicya, wystawia widok wojny domowej i o-ty mamy inne doniesienia nadte, które panujące stronnictwo w Madrycie ogłasza każę. Mowią co następuje:

„Jenerał Pol, hrabia Saint Roman, który na czele garstki wojska stanął w Gallicyi, po rozproszeniu swoich stronników uszedł z tej Prowincyi. Pułkownik Acevedo Naczelnik wojska Narodowego zginął.“

„Jedni twierdzą, że Jenerał S. Roman ratował się nieczką do Asturyi i tam stanął na czele stronnictwa.“

„W wielu miastach Biskajskich nie ogłoszono Konstytucyi, ponieważ mieszkańcy chcą utrzymać się przy dawnych ustawach prowincyjnych.“

Wszyscy wyższy Urzędnicy, którzy podczas powrotu Króla do krain, byli w obowiązku i od tego czasu przez innych zostali zastąpieni, przywróceniu są na swoje miejsca.

Król przywrócił Sekretaryiat Stanów (Cortes) w takim kształcie, w jakim był w roku 1814, trudnić on się ma pracami, które po rozwiązaniu ówczesnych Stanów (Cortes) zostały niedokończone, będzie oraz głosem doradczym tymczasowej Juntty, póki Stany (Cortes) niezo-

staną zwołanemi. Król wydał rozkaz, ażeby wydano temuż Sekretaryiatowi pierwopis Konstytucyi, pieczęć i akta Państwa stosownie do przepisów teyże konstytucyi.

Quintana ieden z pierwszych autorów i poetów Hiszpańskich mianowany jest Prezesem Juntty cenzuralney.

Francyja.

Król dał prywatne posłuchanie na d. 29. Marca Posłom: Pruskiemu, Saskiemu i Bawarskiemu, którzy złożyli listy swoich Monarchów, wyrażające żal z powodu śmierci Xiążęcia Berry. Poseł Neapolitański był na pożegnaniu u Jego Królewskrey Mości, albowiem odebrawszy rozkaz wyjeżdża do Londynu dla złożenia życzeń Królowi Angielskiemu iego na Tron wstąpienia.

Dziennik rozpraw, podaje wykaz summy które Xiąże i Xiężna Berry w latach 1814 i 1819 wydali dla ubogich i potrzebnych, wynoszą one w ogóle do 1,388,861 franków.

Dziennik ten zawiera co następuje: „Upoważnieni iestemy do wyraźnego oświadczenia, iż w Portugalii nie masz żadnego burzliwego poruszenia, lecz w całym Królestwie największa panuje spokójność. Roszerzane wiadomości w niektórych Dziennikach anti-rojalistycznych o buntowniczych poruszeniach w Portugalii, a mianowicie w Konstytucyi i oniście z d. 30. Marca nie są niezemiak tylko niegodziwie potwarze, i obrażają tym mocniej szlachetną ambicyę Narodu Portugalskiego, im bardziey tenże Naród cznie co iest winien sobie i swojemu Monarsze; nie pozwoli on się nigdy nwieść chytrym podszeptem poprzysiężonych nieprzyjaciół prawych Rządów.“

W Arles wskazano maytha Gimet na trzechetnie więzienie i karę pieniężną 3000 franków, ponieważ ma wiadomość o zabiciu Xiążęcia Berry, wraz z innymi dwoma maytkami, którzy zbiegli, miotal na ulicy straszne przekleństwa na Burbonów.

Monitor z d. 1. b. m. zawiera przyjęte od obuch Izb i przez Króla sankcyionowane prawo, względem z wprowadzenia nowego Cenzury na gazety i pisma czasowe treści polityczney, które trwać ma do końca posiedzenia 1820 b. r., to iest do następującego posiedzenia obu Izb; albowiem terażniejszy posiedzenie rozpoczęte przy końcu roku przeszłego, zowie się posiedzeniem z roku 1819.

W skutek pomienionego prawa zawiera Monitor z d. 2. b. m. następujące Królewskie

rozporządzenie: „Ludwik z Łaski Bożey etc. etc. Tytuł 1) O upoważnieniu Dzienników i pism czasowych. Artykuł I. W przeciągu dni-5 po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia obowiązani są odpowiedzialni właściciele i wydawcy istniejących Dzienników i pism czasowych w Paryżu przed Prefektem Policji a w Departamentach przed Prefektem oświadczyć, iż gotowi poddadzą się prawu z d. 31. Marca 1820 i korzystać z upoważnienia wskazanego im artykułem 2 pomienionego prawa. 2) Na przyszłość, każdy, któryby chciał nowy wydawać Dziennik, obowiązany będzie dla otrzymania Naszego upoważnienia podać prosbę do Ministra Sekretarza Stanu spraw wewnętrznych; w przypadku zezwolenia na jego prośbę, dane bydź ma Nasze upoważnienie proszącemu, jeżeli okaże, iż uczynił zadosyć warunkom preepisanym w artykule 1. prawa wydanego z d. 9. Czerwca 1819 względem stawienia rękomy. 3) Przywilej upoważniający, wygotowany przez Naszego Ministra Sekretarza Stanu spraw wewnętrznych, wciągnięty ma bydź bezpłatnie w księgi Sądu cywilnego tego miejsca, gdzie ma wychodzić dziennik lub pismo czasowe. — Tytuł II. O Cenzurze. 4) Pod dozorem Naszego Ministra Sekretarza Stanu spraw wewnętrznych w Paryżu istnieć będzie Kommissyia upoważniona do rozstrząsania wszystkich dzienników i pism czasowych. 5) Kommissyia ta złożona będzie z 12 Cenzorów. Ci mianowani będą na przełożenie Naszego Ministra Sekretarza Stanu spraw wewnętrznych. 6) Każdy artykuł gazety lub pisma czasowego, przed onegoż wytkoczeniem musi bydź zawiadziany przez Kommissyję, która stosownie do artykułu 5. prawa z d. 31. Marca 1820 dozwoli takowegoż ogłoszenie. 7) Kommissyia nie może rozstrzygać, jeżeli nie masz ohebnych przynajmniej 5 Współczłonków. W każdym mieście stołecznem Departamentu dodaną będzie Kommissyia z trzech Cenzorów, upoważniona do uprzedniego rozstrząsania mających wychodzić w Departamencie dzienników i pism czasowych. 8) Rada złożona z 9 osób Rządowych, mianowana przez Nas na przełożenie Naszego Zachowawcy pieczęci Ministra Sekretarza Stanu Wydziału sprawiedliwości mieć będzie dozór nad Cenzurą. 9) Kommissyia Cenzuralna w Paryżu, zdawać ma raz w tydzień wsparłą dowodami sprawę Radzie dozorczey, ze swoiego rozstrząsania. Kommissyie Cenzuralne w Departamentach mają przynajmniej raz w miesiąc takąż zdawać. 10) Jeżeliby stosownie do artykułu 6. prawa zapadłego z d. 31. Marca 1820 nastąpić miało usku-

teczenie tymczasowego zawieszenia dziennika lub pisma peryodycznego, więc względem tego wydany będzie wyrok przez Radę dozorczą a zatwierdzony przez Ministra Sekretarza Stanu Wydziału sprawiedliwości. Podobnież dzieć się ma w przypadku, jeżeli stosownie do skutecznienia artykułu 7. pomienionego prawa nastąpi zawieszenie lub zakazanie dziennika lub pisma czasowego po zapadłem wyroku. — Tytuł III. O Rysunkach, Obrazach i Rycinach. 12) Upoważnienie uprzednie, potrzebne do ogłoszenia, wystawienia, rozdawania lub przedawania wszystkich rzniętych na miedzi lub kamieniu rysunków albo obrazów, które na przyszłość stosownie do artykułu 8. Naszego rozporządzenia wydanego z d. 24go Października 1814 powinno bydź złożone w takim przypadku w równym czasie udzielone zostanie na takowe upoważnienie recepisie, wspomniane artykułem 9. pomienionego rozporządzenia. Każde udzielone upoważnienie wciągnięte będzie w dziennik księgarza. 13) Minister Nasz Sekretarz Stanu w Wydziale spraw wewnętrznych i Nasz Zachowawca pieczęci Minister Sekretarz Stanu w Wydziale sprawiedliwości obowiązani są, każdy w swoim zakresie czuwać nad dopełnieniem niniejszego rozporządzenia. — Dan w zamku Tuileryjskim d. 1. Kwietnia roku 1820 Zbawienia. Panowania Naszego w dwudziestym piątym.

(podpisano) Ludwik.

Na rozkaz Króla:

Minister Sekretarz Stanu w Wydziale spraw wewnętrznych

(podpisano) Simeon.

D. 28. Marca wieczorem na placu Marsowem napadnięty został gwardysta Mare od trzech łotrów, którzy obalwszy go na ziemię rozkázali mu wołać, niech żyje Cesarz! Mare zawołał: niech żyje Król! i odebrał kilka ciosów pałaszem, na jego krzyk przybiegło kilka osób, zabójcy uciekli. Sądzą, że raniiony będzie uratowany.

Zjednoczone Niderlandy.

Z *Bruxelli* dnia 27. *Marca*. — Gazety nasze zawierają wiadomość, o P. v. d. Straeten, które tak względem jego sprawy tak i jego współników bliższe podaie objaśnienie.

P. v. d. Straeten w dziele swoim „O gospodarstwie krajowym“ wyrzucił mocno Ministrom, iż oni postępowali opacznie to jest: nie podług systemu rządowego odpowiadającego jego zdaniom. Z tego powodu został oskarżony, ponieważ starał się rozsiewać niezgodę i nieufność pomiędzy mieszkańcami

Królestwa. Podczas postępowania prawnego wyszły drukiem uwagi prawne, wydane przez siedmiu Adwokatów nad wspomnianem oskarżeniem, okazujące, że owe oskarżenie nie jest zasadzone na prawie, oskarżono równie i uwięziono tych Adwokatów, ponieważ oni rzeczy tej na dali sprawę publiczną i nabyli udziału do przewinięcia P. v. d. Straeten chociaż zdaje się, iż nie oni lecz P. v. d. Straeten kazał owe uwagi drukować.

Z Hagi d. 1. Kwietnia. — Izba druga Stanów Państwa na posiedzeniu z d. 29. z. m. przełożone od Rządu 4 projekta do prawa względem ustalenia wydatków na rok 1820 i dostarczenia środków ku opatrzeniu onych, podługich i moonych rozprawach przyjęła te projekta znaczną większością głosów.

Prusy

Król J. M. Pruski wydał do Ministeryum wojny następujące rozporządzenie:

W skutek tego co na dniu dzisiejszym postanowiliśmy względem podzielenia wojska na dowództwa etc. etc. poddałem korpusy te i obwody krain, które te korpusy wojska uzupełniać mają pod rozkazy Jenerałów dowodzących a mianowicie: I. korpusem dowodzić będzie Jenerał-Porucznik v. Borstell; II. Xiążę Następca Syn moy; III. Jenerał piechoty Hrabia v. Tauenzien; IV. Jenerał piechoty Hrabia Kleist v. Nollendorf; V. Jenerał-Porucznik Roeder; VI. Jenerał-Porucznik Hrabia Ziethen; VIII. Jenerał-Porucznik Baron v. Thielmann; mianowanie dowodzącego Jenerała VII. korpusem wojska i obwodem onegoż uzupełniającego, zastrzegam sobie. Ponieważ Jenerał-Porucznik Baron v. Thielmann, tymczasowie otrzyma nowe przeznaczenie; ma więc Jenerał-Majer v. Luck, aż do mianowania następcy pełnić tymczasowie obowiązki Naczelnie dowodzącego.

W Potsdamie d. 3. Kwietnia 1820.

(podpisano) Fryderyk Wilhelm.

Niemcy.

Dokończenie Edyktu Jego Królewicowsko Xiążęco Mości Wielkiego Xiążęcia Heshkiego, wydanego względem zaprowadzenia Stanów krainowych, przerwanego w Numerze przeszłym gazety.

Artykuł 24. Stany Nasze nie są odpowiedzialnymi za swoje wolne głosowanie. Przeciwnie, prawo wolnego wyrażenia zdania niezastania zerządów potwarzanych, któreby pojedyncze osoby w takowym wyrażeniu znajdować

chciały, a My nie odmawiamy prawa skarżenia się pojedynczym, które im w takowych przypadkach podług ustawy przeciwko potwarzaniu. Jednakoż takowego rodzaju skargi, mają być zanoszone do Naszego Nadwornego Sądu w Darmstadtzie. Nieprzystoynego wyrażania, przestrzegając ma Prezes każde, Izby podług prawideł postępowania. Podczas trwania Seymu, osoby należące do Zgromadzenia, nie mają podlegać żadnemu rodzajowi aresztu iak tylko za zezwoleniem Izby, do której należą; wyjąwszy przypadek poimania na oczynku kary godnych czynności, jednak w takich przypadkach uwiadomiona ma być Izba, do której powmany należy z wytuszczeniem powodów. — Artykuł 25. Jakiem sposobem Stany będą zwołane, kiedy uchwalony Seym, iakim sposobem dowody upoważniające ich rozstrząsać i sprawy, które powierzone będą zawiadywać mają, wydane będą w tej mierze osobne prawidła. — Artykuł 26. Po zwołaniu Stanów i rozstrząsaniu dowodów upoważniających, zagajemy Seym iak sami lub przez upoważnionego do tegoż szczególnie Kommissarza. — Stany przy otwarciu Seymu złożą następującą przysięgę: „Przysięgam wierność Wielkiemu Xiążęciu posłuszeństwo prawu, pilne przestrzeganie Konstytucyi i że w Zgromadzeniu Stanów nie będę radził iak tylko około dobro publicznego, a to podług mego najlepszego własnego przekonania, nie powadomy żadnym poleceniem.“ Artykuł 27. Seym otworzony, ukończony albo sami lub przez upoważnionego do tegoż Kommissarza, i przełożone Zgromadzonemu Stanom uprzednie uwiadomienie o mającym się ukonczyć Seymie, ogłosić każemy Naszym wiernym Stanom. Co dla większej wiary własną podpisaliśmy ręką, kazawszy przyłożyć Naszą pieczęć Państwa.

Dan w Darmstadtzie d. 18. Marca 1820.

Ludwik.

W Darmstadtzie miał być niedawno aresztowany na wezwanie Rządu Pruskiego, P. Szulc, brat wydawcy książeczki, ułożonych przez pytania i odpowiedzi.

Xiążę Heshki, zakazał Majorowi Otto z Malsburga, który w roku 1809 będąc dowódcą powstania przeciwko owoczesnemu Rządowi, otrzymał przebaczenie od Króla Hieronima, aby nie dawał swemu synowi imienia „Hieronim.“ Major ten pisał już do Xiążęcia Montfort, byłego Króla Westfalskiego, i prosił go na oycę chrześnego, co tenże Xiążę przyjął.